

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger**1. Indledning**

Ved lov nr. 817 af 19. december 1989 for Grønland om sommertid overtog Grønland retten til at indføre sommertid i Grønland. Denne ret blev udnyttet ved landstingslov nr. 14 af 19. oktober 1989 om anvendelse af sommertid.

Loven for Grønland om sommertid tog dog ikke stilling til, hvilken tidsstandard eller hvilke tidszoner, der ellers fandt anvendelse for Grønland. Grønland fik med loven kun mulighed for at forskyde den almindelige tidsfastsættelse ved at fastsætte bestemmelser om sommertid.

Fastsættelsen af den almindelige tidsstandard og tidszoner hører under sagsområdet ”Tidens bestemmelse”. Ved overtagelse af sagsområdet ”Tidens bestemmelse” får Grønland mulighed for selv at fastsætte, hvilken tidsstandard og hvilke tidszoner, der skal gælde i Grønland.

Den 11. maj 2022 indgik Naalakkersuisut og den danske regering aftale om, at sagsområdet ”Tidens bestemmelse” overtages af Grønlands Selvstyre, se bilag 1. Overtagelsen er betinget af, at Inatsisartut vedtager forslag til Inatsisartutlov om sagsområdet. Det vil sige, at overtagelsen er betinget af, at Inatsisartut vedtager dette forslag.

Sagsområdet ”Tidens bestemmelse” vil herefter overgå til Grønlands Selvstyre samtidig med, at dette forslag træder i kraft den 1. januar 2023.

1.1. Tidens bestemmelse i Kongeriget Danmark

Ved lov nr. 83 af 29. marts 1893 om Tidens Bestemmelse fastsatte Danmark, at:

“§ 1. For alle Dele af Landet med Undtagelse af Færøerne skal Tiden herefter bestemmes lige med Middelsoltiden for den 15de Længdegrad Øst for Greenwich.”

Loven trådte i kraft den 1. januar 1894. Dette var før, at Grønland kom under grundloven, og loven var således ikke gældende for Grønland.

I 1908 trådte en lignende lov i kraft for Færøerne; lov nr. 53 af 22. marts 1907 for Færøerne om Tidens Bestemmelse. Men sådan en lov blev aldrig vedtaget for Grønland.

1.2. Tidsfastsættelse på verdensplan (globen)

Det er det enkelte land/stat i verden, der selv fastsætter, hvordan deres egne bestemmelser vedrørende "tid" skal være hos dem. Dvs. hvilken tidsstandard de ønsker at følge samt hvilke tidszoner, de skal høre under.

De fleste lande følger i dag UTC tidsstandarden, som er efterfølgeren til GMT tidsstandarden. Systemet er opbygget ved, at man fastsætter et fixpunkt eller nulpunkt – en såkaldt hoved-meridian - som tidszonerne så fastsættes ud fra.

Efter anmodning fra den daværende præsident i USA, Chester A. Arthur, blev der i 1884 afholdt den "Internationale Meridian Konference" i Washington, D.C. i USA. Her blev der vedtaget, at hoved-meridianen (fixpunktet) skulle gå igennem The Royal Observatory i Greenwich i Østlondon. Denne meridian ligger således på 0 længdegrad på globen.

De forskellige tidszoner regnes så ud fra hoved-meridianen i Greenwich, som ligger på 0 længdegrad. Hver tidszone dækker 15 længdegrader på globen. Dvs. at for hver 15. længdegrad man flytter sig øst fra hoved-meridianen, flyttes tidszonen 1 time frem (+1). Danmark har fastsat at følge den 15. længdegrad øst for Greenwich, som medfører, at Danmark har tidszonen UTC +1.

På samme måde hvis man flytter sig 15 længdegrader vest for hoved-meridianen, så flyttes tidszonen 1 time tilbage (-1) iht. hoved-meridianen. Den almindelige tidszone i Grønland i dag er fastsat til 45 længdegrader vest for hoved-meridianen, og Grønland har således tidszonen UTC -3. Tidsforskellen imellem Grønland (UTC -3) og Danmark (UTC +1) er således 4 timer i dag.

1.3. Tidsfastsættelsen i Grønland

Tidsfastsættelsen for Grønland er aldrig blevet fastsat ved lov, og der er i øjeblikket ikke klarhed over, hvordan den er blevet fastsat. Sandsynligvis er den blevet fastsat administrativt, dvs. af den danske regering eller et dansk ministerium.

Grønland er i dag opdelt i 4 tidszoner. Den almindelige tidszone er UTC -3, mens Ittoqqortoormiit har tidszonen UTC -1, Danmarkshavn har tidszonen UTC +0, og Pituffik (Thule Air Base) har tidszonen UTC -4.

1.4. Overtagelse af sagsområder efter selvstyreloven

Der er tilknyttet 2 lister med sagsområder til selvstyreloven, som kan overtages af Grønlands Selvstyre. Sagsområder på Liste I overgår til Grønlands Selvstyre på tidspunkter, der fastsættes af selvstyret, mens sagsområder på Liste II overgår til Grønlands Selvstyre på tidspunkter, der fastsættes af selvstyret efter forhandling med rigsmyndighederne.

Herudover er der åbnet op for i § 4 i Selvstyreloven, at sagsområder, der ikke fremgår af Liste I og II, og som alene vedrører grønlandske anliggender, kan overtages af Grønlands Selvstyre efter aftale mellem Naalakkersuisut og den danske regering.

Sagsområdet "Tidens bestemmelse" fremgår ikke af Liste I eller II og kan derfor overtages af Grønlands Selvstyre efter aftale mellem Naalakkersuisut og den danske regering, jf. § 4 i Selvstyreloven.

1.5. Gennemførelsen af overtagelsen i Grønland

Aftalen om overtagelsen af sagsområdet er betinget af, at Inatsisartut efterfølgende godkender overtagelsen.

Dette vil ske ved, at der udarbejdes forslag til Inatsisartutlov om tidens bestemmelse (dette forslag), som så behandles af Inatsisartut. Ved vedtagelsen i Inatsisartut godkender Inatsisartut samtidig overtagelsen af sagsområdet.

Sagsområdet vil herefter overgå til Grønlands Selvstyre samtidig med, at forslaget til Inatsisartutlov herom træder i kraft.

2. Hovedpunkter i forslaget

2.1. Gældende ret

Området er på nuværende tidspunkt ikke reguleret ved lov i Grønland.

I Danmark er området reguleret ved lov nr. 83 af 29. marts 1893 om Tidens Bestemmelse, og på Færøerne er området reguleret ved lov nr. 53 af 22. marts 1907 for Færøerne om Tidens Bestemmelse. Det har ikke været muligt at finde ud af, hvordan tiden er blevet fastsat for Grønland, men sandsynligvis administrativt.

Grønland er i dag opdelt i 4 tidszoner. Den almindelige tidszone er UTC -3, mens Ittoqqortoormiit har tidszonen UTC -1, Danmarkshavn har tidszonen UTC +0, og Pituffik (Thule Air Base) har tidszonen UTC -4.

2.2. Forslagets indhold

Forslaget fastsætter hvilken tidsstandard og hvilken tidszone, Grønland skal følge. Forslaget foreslår, at tidsstandarden bliver UTC, og at den almindelige tid følger tidszonen UTC -2. Grønland følger i dag tidszonen UTC -3. Forslaget foreslår således, at den almindelige tid i Grønland rykkes 1 time frem. Dvs. at hvis f.eks. klokken er 14:00 i dag, foreslår forslaget, at klokken i stedet er 15:00. Det medfører, at tidsforskellen mellem Grønland og Europa bliver 1 time mindre.

I dag er tidsforskellen mellem Grønland og Island, Færøerne og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland 3 timer. Tidsforskellen mellem Grønland og Danmark, Norge, Sverige, Tyskland og andre dele af Vesteuropa 4 timer. Og mellem Grønland og Grækenland, Bulgarien og Rumænien 5 timer. Hvis tidszonen rykkes til UTC -2, som forslaget lægger op til, vil tidsforskellen her være 1 time mindre.

Hvis forslaget vedtages i foreliggende form, vil tidsforskellen mellem Grønland og Island, Færøerne og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland herefter være 2 timer. Tidsforskellen mellem Grønland og Danmark, Norge, Sverige, Tyskland og andre dele af Vesteuropa vil være 3 timer. Og mellem Grønland og Grækenland, Bulgarien og Rumænien vil tidsforskellen være 4 timer.

Forslaget lægger også op til, at Naalakkersuisut bemyndiges til at fastsætte andre tidszoner for nærmere angivne områder i Grønland. Naalakkersuisut får således hjemmel til, at de områder af Grønland, der i dag ikke følger den almindelige tidszone i Grønland, stadig kan beholde deres tidszone. Hjemlen er dog ikke begrænset til disse områder, men kan anvendes generelt. Der er ikke tiltænkt nogle ændringer i tidszonerne for henholdsvis Ittoqqortoormiit, Danmarkshavn og Pituffik (Thule Air Base).

Til sidst overføres bemyndigelsen i landstingslov nr. 14 af 19. oktober 1989 om anvendelse af sommertid til denne Inatsisartutlov. Naalakkersuisut bemyndiges således fortsat til at fastsætte regler om sommertid. Naalakkersuisut bemyndiges også til at afskaffe sommertid, hvis dette ønskes.

Der har før været ønsker fremme om at afskaffe sommertid senest ved punkt 55 til forårssamlingen 2019 "*Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at tage initiativ til afskaffelse af sommertidsordningen*". Forslaget blev vedtaget, men det er ikke gennemført endnu. Årsagen hertil er, at Inatsisartutbeslutningen byggede på den forudsætning, at den Europæiske Union (EU) ville afskaffe sommertid. EU har endnu ikke afskaffet sommertid.

Naalakkersuisut er stadig af den holdning, at sommertid i Grønland først afskaffes når EU også gør det.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

(indsættes efter offentlig høring)

5. Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed

Forslaget forventes ikke at have konsekvenser for miljø, natur og folkesundheden.

6. Konsekvenser for borgerne

Forslaget forventes ikke at have konsekvenser for borgerne.

7. Andre væsentlige konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have andre væsentlige konsekvenser.

Formandens departement undersøger for tiden om forslaget kan medføre andre konsekvenser, herunder tekniske konsekvenser for it-systemer. Den offentlige høring skal bl.a. hjælpe til at klarlægge mulige andre konsekvenser, herunder tekniske. På baggrund af, at Grønland har haft sommertid siden 1990, hvor den almindelige tidzone for Grønland og tidszonen for Ittoqqortoormiit rykkes frem og tilbage 1 gang årligt, forventes dette ikke at være tilfældet.

8. Høring af myndigheder og organisationer mv.

Forslaget har været i offentlig høring på Naalakkersuisuts høringsportal i perioden XXX 2022.

Se vedlagte høringsnotat i bilag 2.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

I stk. 1 fastsættes, at den almindelige tidsstandard og tidszone for Grønland fremover bliver UTC -2. I dag er den UTC -3.

I stk. 2 bemyndiges Naalakkersuisut til, at nærmere angive områder skal følge en anden tidszone end den almindelige tidszone UTC -2. I dag er der 3 områder, der har en anden tidszone end den almindelige, som pt. er UTC -3. Disse områder er byen Ittoqqortoormiit, som har tidszonen UTC -1, Danmarkshavn som har tidszonen UTC +0, og Pituffik (Thule Air Base) som har tidszonen UTC -4. Naalakkersuisut bemyndiges således til at videreføre særlige tidszoner for disse områder. Der er ikke tiltænkt nogle ændringer ved disse tidszoner.

Naalakkersuisut bemyndiges også til at indføre særlige tidszoner for andre områder i Grønland, hvis dette ønskes.

I stk. 3 bemyndiges Naalakkersuisut til at fastsætte regler om sommertid. Ved landstingslov nr. 14 af 19. oktober 1989 om anvendelse af sommertid blev daværende Grønlands Hjemmestyre bemyndiget til at indføre regler om sommertid i Grønland. Denne bemyndigelse blev første gang anvendt ved Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 4 af 11. marts 1994 om fastsættelse af sommertid for året 1994. Siden 1994 har Grønland således haft sommertid.

Bemyndigelsen i stk. 3 omfatter både muligheden for at videreføre gældende regler om sommertid i Grønland, samt at afskaffe sommertid, hvis dette ønskes. Naalakkersuisut er af den holdning, at sommertid i Grønland først afskaffes, når EU også afskaffer den.

Til § 2

I stk. 1 fastsættes, at Inatsisartutloven træder i kraft den 1. januar 2023. Den almindelige tidszone for Grønland vil således ændres fra UTC -3 til UTC -2 den 1. januar 2023.

I stk. 2. fastsættes, at landstingslov nr. 14 af 19. oktober 1989 om anvendelse af sommertid ophæves den 1. januar 2023. Der er tale om en konsekvensændring, fordi hjemlen til at fastsættes regler om sommertid overføres til denne Inatsisartutlov.

Bilag 1**Aftale mellem Naalakkersuisut og regeringen om overtagelse af sagsområdet ”Tidens bestemmelse”**

Ved lov nr. 817 af 19. december 1989 for Grønland om sommertid overtog Grønlands Hjemmestyre retten til at indføre sommertid i Grønland. Fastsættelsen af den almindelige tidsstandard, som fastsat ved lov nr. 83 af 29. marts 1893 om Tidens Bestemmelse, var ikke omfattet af overtagelsen.

Der er i dag ikke ved lov fastsat bestemmelser om tidens bestemmelse for Grønland. Sagsområdet er ligeledes ikke nævnt i bilaget til lov om Grønlands Selvstyre (Selvstyreloven). Når et sagsområde ikke er nævnt i bilaget til Selvstyreloven, foreskriver Selvstyreloven følgende fremgangsmåde for overtagelse:

” § 4. Naalakkersuisut og regeringen kan aftale, at sagsområder, der alene vedrører grønlandske anliggender, og som ikke er nævnt i bilaget, kan overtages af Grønlands Selvstyre.”

Der indgås derfor aftale mellem Naalakkersuisut og regeringen om, at sagsområdet ”Tidens bestemmelse” overtages af Grønlands Selvstyre. Overtagelsen er betinget af, at Inatsisartut vedtager forslag til Inatsisartutlov om sagsområdet.

Sagsområdet ”Tidens bestemmelse” vil herefter overgå til Grønlands Selvstyre samtidig med, at forslaget til Inatsisartutlov herom træder i kraft.

Múte Bourup Egede (sign.)
Formand for Naalakkersuisut

Trine Bramsen (sign.)
Transportminister